

Budapest bombázása, ahogy innen a frontról látjuk

Saad Béla haditudósító.
Tábori posta 202 43, szept. hó.

Nem vagyunk repülőszakértők e kifejezésnek abban az értelmében, hogy pontos adatokat tudnánk a repülőgépek lövegeről, akció rádiuszáról, bombaterhééről és üzemanyagszállító képességéről. Viszont repülőszakértők vagyunk az éjszakai bombatámadások elviselésében, s azok hatásában, továbbá abban is, van-e repülőgépe a Szovjetnek vagy nincs.

A magyar honvédség arcvonalán kezdett szeptemberi támadás éjszakáin, amikor már elcsendesedett a harc, s a másnapi feladatra vártak a csapatok, sokat beszélgettünk a szovjet repülő nagyarányú vállalkozásairól.

Egyszerűen nem értjük a szovjet hadvezetőség észjárását.

Mert mit látunk mi itt?

A tehervonatok löszerrel, üzemanyaggal és élelmiszerekkel megrakva menetrendszerű pontossággal közlekednek éjjel-nappal, — majdnem az első vonalig. Nappal nagyrítán megjelenik iszonyu magasságban és láthatatlanul egy szovjet gép. Berreg egy kicsit, aztán ledob egy, legfeljebb két bombát. Valahova. Ezzel tovább áll. A magyar és német bombázók akárháyszor vadászkiéséret nélkül mehetek nappali bombázásaikra. Uralkodón és szabadon! Legfeljebb, ahol harc van, ott biztosította óvatosságából a légiteret egy-egy vadász, Messerschmidt vagy Héja.

Két napja tart a szeptemberi támadásunk itt a magyar csapatok arcvonalán. Az első nap hajnala óta szólnak a lövegek, hullanak a német és magyar bombák az orosz állásokra. Támad a gyalogságunk és sorra piszkálja ki a nyakig földbeasott oroszokat, akik még túlélték a bombát, gránátot, vagy szerencsésen kívül estek a Do-gránátok hatásából. E kétszer huszonnégy óra alatt egyetlen egyszer jelent meg öt orosz gép a harcterület felett. Alacsony támadásba siklottak, egy ütegállásra vetették magukat, géppuskáztak, s apró bombákat dobtak. Egész támadásuk rendkívüli sietséggel történt. Két percig sem tartott. Annyit értek el, hogy ki-ki hasravágódott, ahol éppen volt. Egyébként se emberben, sem állatban, sem anyagban kárt nem tettek, csak az orosz földet súlyosították megint néhány kiló acéllal? Másnap, arra az éjszakára következett napon, amikor Budapestet másodszer bombázták egyáltalán nem járt orosz repülő nappal a harcterület felett.

Igy beszéltek meg a nappali támadások dolgát. Ezután áttértünk az éjszakra, alig volt köztünk valaki, akinek valahol ne lett volna már része egyszerű másszor szovjet éjszakai légitámadásban. Három, négy, öt hónapja vannak már kint az emberek, mindenki kifogott már valahol egy-egy éjszakai légitámadást. Mindenki nézett már fel világító Sztalin-lámpára, s mindenkinek volt egy-egy személyes élménye erről. Ezalatt a két nap alatt legalább húsz csapatnál beszélgettünk Budapest bombázásáról. Akinek volt, az elmondta éjszakai bombázásokkal kapcsolatos élményeit. A legrosszabb hír az volt, hogy az egyik században telibetalálta egy bomba a zeg-zugos légvédelmi árkot, s egy bajtárs hősi halálát okozta, öten pedig megsebesültek. A legizgalmasabb légitámadást viszont a Voronezs-táji frontszakasról mondotta el valaki. Arra a falura, ahol akkor tartózkodtak, egy éjszaka 975 szovjet bomba esett. A veszteség: 3 lö megsebesült. Persze, senki sem állítja, hogy különleges öröm volt azt az éjszakát abban a közegben, a Sztalin-lámpák nappali fényében tölteni. Végeredményében azonban bebizonyosodott, hogy még ilyen rendkívül ritka koncentrált támadás sem vezetett más eredményre, minthogy egy éjszakán keresztül táncoltatja az ember idegeit.

A legjellemzőbb azonban annak a két éjszakának a története, amelyet most a szeptemberi támadás idején a magyar csapatok arcvonalán töltöttem. Az egyik éppen az az éjszaka volt, amelyiken — mint később megtudtuk — a szovjet távolbombázók felkeresték Budapestet. A támadást megelőző éjszakákat elintéztük úgy, hogy a Szovjet nem sejtette a támadást, s nem tudott arról, hogy ezen a szakaszon készül ellene valami. Hadvezetésének állapotára ez ugyan nagyon jellemző, hiszen nem pár száz emberrel alakítottak itt lököerős sulyt, de mindegy, ez más kérdés. A támadás megindulása után azonban már fogalma volt annak arányairól, tudnia kellett, hogy ilyen helyeken löszert, élelmiszert, üzemanyagot szoktak felhalmozni s az sem volt többé titok, hogy ezen az aránylag kis területen igen sok csapat van. Már maga a Sztalin-lámpák ragyogása sincs vidámító hatással az emberre s ha valahol érdemes lett volna bombákat hajigálni, hát akkor éppen itt.

Vártuk is két éjszakán keresztül a támadás után.

Semmi sem történt. Még csak kísérlet sem arra, hogy támadjanak. Légvédelmi lövegeink legénysége gyakran unatkozik s legfájdalmasabb könyvfogyasztó lett, ha olvasnivalóhoz jut.

Ezt érte meg az ember?

Mi itt mindezeket egybevetettük azzal az aggodalommal, ami természetesen mindnyájunkat eltölt az otthonvalóért, s — más logikusabb magyarázat lehetőségének hiányában — körülbelül így összegeztük a fronton véleményünket:

A Szovjetnek ugylátszik nincs annyi repülőgépe, hogy a fronton a szükséges helyeken bevesse. Nemcsak a nappali támadásokat kénytelen tűrni, de éjszaka sincs elegendő gépe, hogy az elsősorban fontos helyeken legalább morális hatást gyakoroljon a saját katonáit ostromlókra és támadókra. Arra viszont tud gépet előteremteni, hogy Budapest házrengetőgére hajigáljon bombát. Kézenfekvő az a következtetés, hogy a szovjet hadvezetőség látja, a fronttal nem bír, bármilyen halálraszántak is katonái, itt kérélnhetetlenül az történik, amit a szövetséges hadvezetőség akar. Most alkalmasint az

Bárdossy Lászlót Vas vármegye örökös bizottsági tagjává választotta

Szombathely, szeptember 22.

Vas vármegye törvényhatósági bizottsága most tartotta évnegyedes rendes közgyűlését, amelyen Bárdossy László ny. miniszterelnököt örökös törvényhatósági bizottsági taggá választották meg.

A közgyűlésen vités Szűcs István főispán és Bezerédy István felsőházi tag üdvözlő szavaira Bárdossy László hosszabb beszédben választ. Megköszönte a vármegye bizalmát és szeretetét, majd egyebek között a következőket mondta:

— Az ősi vármegye feladata és hatásköre századokon át sokat változott, de a becsület, amelynek makulátlan tisztaságán öröklik, ugyanaz maradt. Mint a zengő harangzó, úgy szólal meg bennünk, amit a vármegye nagy szülöttétől tanultunk: „Minden ország támasza, talpköve a tiszta erkölcs”. S ennek a tiszta erkölcsnek nincs más öre, mint az egyéni becsület, annak tudata, hogy kötelességeink vannak, hogy kötelességeink szerint kell élnünk és — ha a sors úgy kívánja — ezekért a kötelességeinkért meg is kell halnunk. A kötelességek tartalma, a kötelességek köre századokon át változott, de az az igazság, hogy valamennyien a nemzet, szellemi és vérszerinti közösségének részei vagyunk, hogy sorsunk és boldogulásunk elválaszthatatlanul összefügg ezzel a nemzettel, hogy életünk és munkánk nem egyedül a miénk — ez az igazság örök és állandó. Ez az igazság minden nemzeti élet alapja.

— A sors ma ismét azt kívánja a magyarságtól, hogy legjobbjai közül egy-

10 köbeentiméter üntabefogadóképességgel

utolsó kísérletre határozta el magát. Propaganda-hajlandóságával azt képeli, hogy az otthonmaradottakban kell elhíntenie a szovjet erő sejtelmét s éjszakai légitámadásokkal kell félelmet ébraztteni az otthoniakban, azt gondolán, hogy így sikerül a front mögött meggen-gíteni az otthon morális erejét.

Mert akinek arra nincs fegyvere, hogy a harcterén hadakozzék, annak aligha lehet fegyvere bőségen távoli célakra. Kétségtelen, az ilyen ellenség csak végső vakmerőségében kísérli meg, hogy keüül uton, viszonylag biztonságos módon védje ki az itt szenvedett csapásokat.

Magyar életeket s magyar értékeket is követel ez a ridég szovjet propaganda-vállalkozás. Mégsem más, lényegében, mint propaganda.

légitámadás órákhoz tarthat és esetleg lakásunkba többé vissza nem mehetünk, össze kell állítanunk az óvóhelycsomagot is. Ennek nagysága személyenként nem lehet nagyobb, mint egy aktatáska vagy kézitáska, tartalmaznia kell pedig általában a fontosabb iratainkat, pénzt és ékszereket, valamint a gyermekek részére kevés enniivalót és ivóvizet, játékot. Általában nem lehet pontosan előírni, hogy mit tartalmazzon az óvóhely csomag, ezt csak úgy határozhatjuk körül, ha azt mondjuk, hogy mindazokat, amikre egy hosszabb légitámadás alatt is szükség lehet. Így pl. az a beteg, akinek óránként kell orvosságot szednie, ne felejtse el ezt az orvosságot is betenni az óvóhelycsomagba. Az óvóhelycsomagot az előszobába készítsük elő a bejárat közelébe, hogy riadó esetén kezünk ügyében legyen. Ugyan ide kell előkészítenünk azokat a melegebb kabátokat, takarókat, amelyeket riadó esetén az óvóhelyre levisszünk.

A háztulajdonos kötelessége volt a légvédelmi készütség elrendelésekor az erre kijelölt házakban az óvóhelyek rendbehozatala, illetve ha azok berbe voltak kiadva, akkor azok haladéktalan kiüritése. Amennyiben ez nem történt volna meg, az illető háztulajdonosok ellen feljelentést kell tennünk az illetékes rendőrkapitányságon. A meglevő óvóhelyek rendbentartása, kizakartása szintén a háztulajdonosok, közvetlenül a házfelügyelő kötelessége, ugyanúgy mint a háztöbbszínének rendbentartása.

A riasztógyeletes szolgálattal kapcsolatban tudnunk kell azt, hogy bár idén ennek felállítását a honvédelmi miniszter nem írta elő, semmi akadály nincs annak, hogy önkéntes vállalkozókból megszervezzük ezt a szolgálatot.

A rádióban felhangzó és már ismert figyelmeztetés a légo. közületek számára sok helyen azt eredményezte, hogy a la-

sek vérüket és életüket áldozzák azért, hogy magyar földön, magyar ég alatt új nemzedékek élhessenek itt békén és boldogan. Nehéz, súlyos és fájdalmas ez az áldozat, de gyönyörű, virágzó új életkért áldoz életet, mert nélkülözést, fájdalmat és szenvedést vállal az új nemzedék magyar daláért, boldog mosolyáért. Hajoljunk meg hódolattal és hálával a magyar honvédek előtt, mert bennük testesül meg ma a nemzet becsülete. Ütemes lépésük a mi szívünk dobogása, a fegyvereiken felsiklító tiszta fény a mi bizalmunk, a mi reménységünk.

— Amikor legjobbjaink száz halállal néznek szembe az ellenség előtt, idehaza is el kell hallgatni az önzés, az egyéni érdek szavának. Az, aki ma csak a maga hasznához szabná, a nemzeti közösség ellen vétené becstelenül, megrövidítené a küzdőket és nélkülözőket, de botorul önmagának is ártana, mert az a kár, amit lelketlenül másoknak okozna, a gazdasági összefüggések törvényszerűségének rendjén elkerülhetetlenül visszajutana rá.

— Egység és becsület visz át diadalmasan bennünket minden nehézségen. E két fogalommal kapcsolatban az értelem és szív harmóniájára gondolok, a becsületes kézfogásra, igaz megértésre, munkás és munkaadó, termelő és fogyasztó, városi és falusi lakos, kétkézi és szellemi munkás, erős és gyenge, tehetős és elcsétt között. Ennek a megértésnek, ennek az egységnek csak az lehet a célja, hogy boldogabb, szebb élet legyen egyformán mindenki számára.

Mi a lakóház kötelessége légvédelmi készütség idején?

Hasonlóan a mult esztendő légvédelmi készütségeihez a honvédelmi minisztérium légoltalmi csoportfőnöksége idén is megkezdte tájékoztató és oktató előadás-sorozatát. Az előadások időpontja minden héten hétfőn, szerdán és pénteken a délutáni vagy a koraesti órákban lesz. A hétfői első közleményben azokkal a tenni-valókkal foglalkozott, amelyek légvédelmi készütség idején a lakóházakra hárulnak.

Egyik legfontosabb kötelességünk az elsötétítés lelkiismeretes végrehajtása. A házakat, így azokon belül a bérleményeket mindennap a kiadott időpontban úgy kell elsötétíteni, hogy még az ajtók és ablakok nyitására se szűrődhessék ki onnan fény. Az elsötétítés végrehajtása bérleményeknél a bérlo kötelessége, albérlésnél az albérlőé. Ez utóbbiaknál már tisztán magánjogi kérdés, hogy az elsötétítő anyagot a főbérlő köteles az albérlő rendelkezésére bocsátani. Különös gond kell elsötétítenünk azokat a helyiségeket, melyeknek ablaka, vagy aajtaja kívülről nem látható udvarokra, világítóudvarokra nyílik. A légoltalmi őrségparancsnokok kötelesek naponta ellenőrizni a bérlemények elsötétítését, de ne feledkezzen el egy lakó sem arról, hogy saját maga is naponta meggyőződjék, vajjon eleget tett-e kötelességének. A honvédelmi miniszter által kiadott időpont

előtt azonban nem lehet megkövetelni az elsötétítést, kivéve azt az esetet, ha a szirénák légvédelmi riadót jeleznek.

A lakosság második fontos kötelessége a padlásterék lomtalanítása. Ezt ugyan már békében végre kellett hajtani, de célszerű, hogy ennek — ha eddig még nem tettük volna meg — utána nézzünk. A megengedett tárgyakat úgy raktározzuk a padláson, hogy azok minden oldalról könnyen hozzáférhetőek legyenek. Jelenleg nincsen kötelezővé téve ugyan, de igen ajánlatos, ha erre csak egy mód is van, hogy padlásainkat teljesen kiürítsük, illetve a megengedett tárgyakat is minél kisebb mennyiségben tartsuk ott.

A lakásokon belül végrehajtásra kerülő tennivalók között szerepel az oltóvíz tárolása, a könnyen gyulladó diszitések leszedése és végül az óvóhely-csomag összeállítása.

Légvédelmi készütség esetén célszerű, ha lakásunkban a felesleges edényekben vizet tárolunk, hogy a lakásba is könnyen becsapódó gyújtóbombák okozta tűzek eloltására a vízszolgáltatás mellett is álljon rendelkezésre oltóvíz. A lakások diszitéseinek, így a függönyöknek, szőnyegeknek és terítőknél leszedése előlva ugyan nincsen, de mégis ajánlatos, ha a tűzveszély csökkentése szempontjából ezt is végrehajtjuk.

Mivel számolnunk kell avval, hogy a

kók minden riasztás nélkül levonultak az óvóhelyre. Jegyezzük meg, hogy ezek a rádióban elhangzó intézkedések nem a polgári lakosságnak, nem az egyes lakóházaknak, hanem a hatóságoknak szólnak, akik idejében megkapják a parancsot arra, hogy a szirénák hangjával figyelmeztessék a lakosságot. Legyünk egészen nyugodtak, hogy idejében fogunk értesülni az ellenséges légitámadások közeledtéről a szirénák riasztásából és akkor még elegendő időnk lesz levonulni az óvóhelyre. Míg viszont, ha ilyen esetben már a rádió közlésére elfoglaljuk az óvóhelyet, annak levegőjét idő előtt és feleslegesen elhasználjuk.

Tanári előléptetések

A Kormányzó a vallás- és közoktatásügyi miniszter előterjesztésére Répászky Tivadar mezőkövesdi királyi katolikus Szent László gimnáziumi rendes tanárt, Uskert Kálmán tatal kegyes tanítórendi gimnáziumhoz szolgálattételre beosztott királyi katolikus gimnáziumi rendes tanárt, dr. Dobai János budapesti II. kerületi királyi egyetemi katolikus gimnáziumi rendes tanárt, Komán Andor budapesti VI. kerületi állami Kőlcsey Ferenc gimnáziumhoz szolgálattételre beosztott kir. katolikus gimnáziumi rendes tanárt és Hessky Iván tatal kegyes tanítórendi gimnáziumhoz szolgálattételre beosztott királyi katolikus gimnáziumi rendes tanárt az állami középiskolai és a velük egy tekintet alá eső többi tanár részére megállapított és a VI. fizetési osztály 3. fokozatának megfelelő 10. fizetési fokozatba, Békéssy Leoné Draskóczy Virginia győri állami tanítónevelő-intézeti tanárt az állami középiskolai és velük egy tekintet alá eső tanárok részére megállapított és a VI. fizetési osztály 3. fokozatának megfelelő 10. fizetési fokozatba előléptette.

Biztos a siker, ha a **NEMZETI UJSÁG** hasábjain hirdet